

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 13 och 19 § i lagen om allmänt stöd och 10 kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 13 och 19 § i lagen om allmänt stöd och 10 kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (RP 13/2026 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Eeva Vartio, social- och hälsovårdsministeriet.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- arbets- och näringsministeriet
- Folkpensionsanstalten
- Finlands näringsliv rf
- STTK rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

Inga anmärkningar av

- Akava ry.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om allmänt stöd och lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras.

Enligt propositionen ändras lagen om allmänt stöd så att bestämmelsen om väntetid i den lagen inte ska tillämpas under tiden för arbetskraftsutbildning eller för arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller under tiden för utbildning i läs- och skrivkunnighet enligt lagen om främjande av integration i form av frivilliga studier som på det sätt som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa bedrivs på heltid.

Betänkande ShUB 1/2026 rd

Till lagen om allmänt stöd fogas ett bemyndigande att utfärda förordning om periodisering av vinst från försäljning av företagsegendom.

I lagen om utkomstskydd för arbetslösa görs de ändringar som följer av ikraftträdandet av lagen om allmänt stöd.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 maj 2026.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår att lagen om allmänt stöd (48/2026) ändras på så sätt att bestämmelsen om väntetid i den lagen inte ska tillämpas under tiden för arbetskraftsutbildning eller för arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller under tiden för frivilliga studier på heltid i läs- och skrivkunighet enligt lagen om främjande av integration (681/2023). Dessutom föreslås lagen om allmänt stöd få en bestämmelse med ett bemyndigande att utfärda förordning om periodisering av vinst från försäljning av företagsegendom inom allmänt stöd. Vidare föreslås vissa andra ändringar av teknisk natur i den lagen. Syftet med ändringarna är att bestämmelserna om allmänt stöd ska motsvara bestämmelserna om allmänt stöd i proposition RP 112/2025 rd.

Social- och hälsovårdsutskottet anser att de föreslagna rättelserna är motiverade och tillstyrker lagförslagen utan ändringar. De föreslagna ändringarna har inga ekonomiska konsekvenser, eftersom konsekvenserna av de föreslagna ändringarna redan har beaktats i regeringens proposition med förslag till lagstiftning om allmänt stöd (RP 112/2025 rd). Lagen om allmänt stöd och de ändringar som nu föreslås avses träda i kraft den 1 maj 2026.

I propositionen föreslås inga ändringar i behovsprövningen av det allmänna stödet. I samband med utskottets sakkunnigutfrågning aktualiserades ändå frågan om huruvida partiell förtida ålderspension ska beaktas vid behovsprövningen av det allmänna stödet. Syftet med den pensionen är att arbetstagare och företagare ska kunna vara kvar i arbetslivet längre och att den som får sådan pension ska kunna arbeta under pensioneringen. Partiell förtida ålderspension är inkomst som enligt gällande lagstiftning ska beaktas vid behovsprövningen av arbetsmarknadsstöd och från och med den 1 maj 2026 vid behovsprövningen av allmänt stöd. Med andra ord minskar pensionen stödbeloppet. Däremot sker ingen behovsprövning i fråga om grunddagpenningen inom utkomstskyddet för arbetslösa, och behovsprövning tillämpas inte på arbetsmarknadsstödet för dem som fyllt 55 år, om de vid arbetslöshetens inträde har uppfyllt arbetsvillkoret i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Den 1 maj 2026 ersätter det nya allmänna stödet arbetsmarknadsstödet och grunddagpenningen. Utskottet noterar att regeringen i proposition RP 112/2025 rd med förslag till lagstiftning om allmänt stöd inte separat har behandlat hur partiell förtida ålderspension påverkar det allmänna stödet eller de äldres försörjning, så ändringens konsekvenser för personer som får sådan pension har inte kunnat beaktas i samband med riksdagsbehandlingen.

Utskottet ser det som särskilt problematiskt att behovsprövningen av det allmänna stödet också tillämpas på de mottagare av partiell förtida ålderspension som har fattat beslutet om att börja ta ut

Betänkande ShUB 1/2026 rd

partiell förtida ålderspension innan det har funnits kännedom om hur den pensionen påverkar nivån på det allmänna stödet. Partiell förtida ålderspension kan inte avslutas eller avbrytas och ett beslut om partiell förtida ålderspension kan inte längre återkallas tre månader efter det att beslutet meddelades. Utskottet anser det vara nödvändigt att statsrådet utreder vilka konsekvenser behovsprövningen av det allmänna stödet har för personer som har beslutat att gå i partiell förtida ålderspension och att statsrådet utan dröjsmål under vårsessionen 2026 förelägger riksdagen de lagändringar som behövs för att åtgärda oförutsedda konsekvenser. Utskottet föreslår ett uttalande om detta. (*Utskottets förslag till uttalande*)

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 13/2026 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner ett uttalande. (Utskottets förslag till uttalande)

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder vilka konsekvenser behovsprövningen av det allmänna stödet har för personer som har beslutat att gå i partiell förtida ålderspension och att statsrådet utan dröjsmål under vårsessionen 2026 förelägger riksdagen de lagändringar som behövs för att åtgärda oförutsedda konsekvenser.

Helsingfors 27.3.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Krista Kiuru sd
vice ordförande Mia Laiho saml
medlem Kim Berg sd
medlem Maaret Castrén saml
medlem Bella Forsgrén gröna
medlem Hilikka Kemppi cent
medlem Aki Lindén sd
medlem Ville Merinen sd
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Minna Reijonen saf
medlem Anne Rintamäki saf
medlem Pia Sillanpää saf
medlem Oskari Valtola saml
medlem Ville Väyrynen saml
medlem Henrik Wickström sv.

Betänkande ShUB 1/2026 rd

Sekreterare var

utskottsråd Sanna Pekkarinen.